

Nr 435.

Av herr förste vice talmannen **Jeppsson m. fl.**, om avslag å *Kungl. Maj:ts proposition, nr 94, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lantarbetstidslagen den 26 juni 1936 (nr 333).*

I proposition nr 94 till årets riksdag föreslås vissa ändringar i den av fjol-årets riksdag antagna lantarbetstidslagen. Berörda lag trädde i kraft den 1 november 1936 samt äger giltighet till och med den 31 oktober 1939. Redan däruti, att lantarbetstidslagen förlänats begränsad giltighet, ligger ett starkt skäl att icke nu företaga ändringar i densamma. Då lagen icke från början förlänats definitiv karaktär, har därmed avsetts att under den begränsade giltighetstiden samla erfarenheter rörande verkningarna av lagens bestämmelser för att tillgodogöra dessa vid lagstiftningsspörsmålets fortsatta behandling. Några dylika erfarenheter stå emellertid ännu icke till buds, då endast några månader förflutit efter lagens ikraftträdande. Jämväl rent sakligt sett måste det anses olämpligt att efter relativt kort tid företaga genomgripande förändringar i en lag med så stor praktisk räckvidd som lantarbetstidslagen. Såväl arbetsgivare som arbetare ha nu sökt inrätta sig efter den nya lagens bestämmelser, och ändringar i dessa kunna därför komma att föranleda för jordbruksdriften ogynnsamma rubbningar. Överhuvudtaget är det vedertagen och god praxis att låta en lag gälla en ej alltför kort tid, innan man går att vidta genomgripande förändringar i densamma.

Härtill kommer, att de i propositionen föreslagna ändringarna i lantarbetstidslagen äro ägnade att ur jordbrukets synpunkt inge allvarliga betänkligheter. Särskilt gäller detta förslaget att arbete med djurskötsel skall inbegripas under arbetstidsregleringen. I ett stort antal fall kan lagens bestämmelser härutinnan komma att nödvändiggöra utökning av ladugårdspersonalen, stundom till och med en fördubbling av densamma, och eljest ett ständigt återkommande behov av extra arbetskraft, vilken flestades blir svår att uppbringa. I många fall måste en arbetstidsreglering ifråga om ladugårdsskötseln även få återverkningar på mejeridriften och särskilt på mejeriernas möjligheter att leverera färsk mjölk till städer och samhällen på morgonen.

Den i propositionen föreslagna ytterligare begränsningen av veckoarbetstiden förefaller vara motiverad mera som ett hävdande av principen om åtta timmars arbetsdag än av ett verkligt praktiskt behov. Så skiftande som arbetsförhållandena äro vid jordbruket, med nödtvungna avbrott för ogynnsam väderlek och dylikt, är intensiteten och pressningen av arbetstakten en helt annan än vid in-

dustrien. Särskilt olämpligt måste det vara att indraga även ackordsarbete under arbetstidsregleringen. Då dylikt arbete utföres på längre avstånd från gården, exempelvis vid skogsarbete vintertiden, har arbetsgivaren knappast möjlighet att kontrollera arbetstidens längd. Den i fjol genomförda lagen synes oss i här berörda avseenden innebära en väl avvägd och för båda parter rimlig reglering av arbetsförhållandena vid jordbruket.

Vad så angår utvidgningen av lagens verkningssområde till arbetsgivare, som sysselsätta 3—4 arbetare (för trädgårdsskötsel 1—4), tala starka skäl för att i lantarbetstidslagen bibehålla samma gräns mot småföretagen som i arbetstidslagen för industrien. De i propositionen anförda skälen för en annan gränsdragning verka icke övertygande. Med de oregelbundna förhållandena, som måste råda vid jordbruket, ställer det sig betydligt svårare vid mindre jordbruk än vid större att genom rationalisering eliminera olägenheterna av en stel indelning av arbetstiden. Härtill kommer, att kraven på tidkontroll och journalföring verka mera betungande, då, såsom fallet är vid de mindre och medelstora jordbruken, särskilda arbetsledare i regel ej förekomma.

Av propositionen framgår, att en utredning pågår för att klarlägga den ungefärliga stegring av arbetskostnaderna vid jordbruk av olika storleksordning, som kan komma att förorsakas genom den nu föreslagna ytterligare begränsningen av arbetstiden vid jordbruket. I utredningsmännens direktiv ingår vidare att söka utröna den höjning av produktprisnivån, som kan finnas påkallad för att utan sänkning av lantarbetarnas lönestandard vidmakthålla en skäligen räntabilitet vid det svenska jordbruket. Departementschefen förklarar, att de resultat, vartill ifrågavarande utredning kan komma, skola beaktas vid övervägande av stödåtgärder för jordbruksnäringen under instundande budgetår. Härtill vilja vi påpeka, att stödåtgärderna för jordbruket beslutas från år till år, under det lantarbetstidslagen med all sannolikhet får långvarig giltighet. Den i utsikt ställda kompensationen är därför, även om den skulle kunna göras tillräcklig på längre sikt, synnerligen oviss. För trädgårdsodlingen, som tungt drabbas av den föreslagna utvidgningen av lantarbetstidslagens verkningssområde, har någon kompensation för de ökade produktionskostnaderna icke ens utlovats.

Fastän vi på grund av ovanstående anse oss böra yrka avslag på den nu framlagda propositionen om utvidgning av lantarbetstidslagen, äro vi väl medvetna om behovet att ekonomiskt och socialt höja lantarbetarkåren. Vi anse dock, att detta bäst sker genom förbättring av inkomstförhållandena och bostadsstandard m. m. Möjligheterna härutinnan äro i hög grad beroende av jordbrukets ekonomiska läge. Detta förbättras ingalunda genom ett bifall till det framlagda förslaget utan snarare tvärtom.

Utöver vad här anförts vilja vi hänvisa till motiveringen i de motioner, som förlidet år väcktes i ämnet av herrar Löfvander i första kammaren och Jeppsson i andra kammaren (I: 418 och II: 797) i vilka motioner framfördes enahanda synpunkter som vi härovan hävdad.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte avslå det i Kungl. Maj:ts proposition nr 94 framlagda förslaget till vissa ändringar i lantarbetstidslagen.

Stockholm den 6 mars 1937.

Ola Jeppsson.

Gustaf Andersson
i Rasjön.

A. Danielsson.

Oscar Osberg.

Ernst Åqvist.

Oscar Carlström.

And. Hilding.

Wilhelm Annér.

Alfred Nilsson,
Steneberg.

Sven Olsson,
Rimforsa.

C. O. Johanson,
Huskvarna.
